

Memorial a La Gran Redada de gitanos

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de les Palmeres

Coordenades:

Latitud: 41.623794739105
Longitud: 2.689491212368
UTM Est (X): 474133
UTM Nord (Y): 4608054

Classificació

Número de fitxa: 08163 - 187
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia: Element urbà
Estil / època: Contemporani
Segle: XXI
Any: 2015
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Pineda de Mar (Plaça de Catalunya, núm. 1 - 08397).
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 16/05/2024 - 13:09

Descripció

En un parterre lateral de la plaça de les Palmeres on hi trobem diverses espècies de palmeres plantades (*Whasghintonia robusta*, *Phoenix roebelenii*, *Syagrus romanzofianna*), hi trobem aquest monument commemoratiu o memorial que pretén recordar un fet trist de la història d'Espanya, per greu i, sobretot, per desconegut. Es tracta d'un intent de genocidi contra la comunitat gitana a nivell estatal ocorregut l'any 1749, conegut com *La Gran Redada*.

Es tracta d'un monòlit prismàtic amb una placa d'acer corten a la cara frontal on s'hi pot llegir: "Ajuntament / de Pineda de Mar / En commemoració de / La Gran Redada Antigítana de 1749 / Intent de genocidi del poble gitano / esdevingut el 30 de juliol de 1749 / Pineda de Mar, 31 de juliol de 2015".

Observacions:

El 30 de juliol de l'any 1749 es va produir un dels fets històrics més lamentables de la història d'Espanya, l'intent d'extermini dels gitans i les gitanes espanyols. Els plans van ser iniciats pel bisbe d'Oviedo, Vázquez Tablada i executats pel Marquès de l'Ensenada, amb l'autorització del rei Ferran VI.

Es van distribuir instruccions pels oficials de cada ciutat i se'n va ordenar l'obertura el 29 de juliol. Les ordres instaven a detenir tots els gitans i gitanes, i es van dur a terme a tot el territori espanyol. Aquest episodi es coneix en la historiografia com *La Gran Redada* i va suposar la detenció de més de 10.000 gitans i gitanes. Es van fer dos grups després de les detencions, els homes capturats van ser enviats a treballs forçats als arsenals de la Marina i les dones i els nens a presons o fàbriques.

La meticulosa organització de les detencions contrasta amb la imprevisió i el caos en què es va convertir el trasllat i l'allotjament, sobretot a les etapes intermèdies dels viatges. Es van concentrar els gitans a castells i alcassabes, i fins i tot es van buidar i tancar barris d'algunes ciutats, com Màlaga, per allotjar els deportats. Un cop a destí, les condicions d'amuntegament van ser especialment terribles, ja que en general incloïen l'ús de grillons. L'envergadura del projecte d'extermini es va mostrar molt per sobre dels mitjans disponibles en aquella època, ja que no es tenien els recursos econòmics i humans necessaris per completar-lo.

Aquests empresonaments van durar fins l'any 1765. Durant aquests anys molts gitans i gitanes van morir per les condicions insalubres de les presons i la duresa dels treballs forçosos. *La Gran Redada* va deixar profundes seqüeles a la memòria del poble gitano.

Història

La instal·lació d'aquest memorial i l'acte d'inauguració, celebrat el 31 de juliol de 2015, anaren a càrrec de l'associació gitana de Pineda i l'Alt Maresme. El president de l'associació organitzadora, José Antonio Canillas, explicà que a l'any 1749, les autoritats espanyoles van intentar dur a terme un intent d'extermini del poble gitano i es van empresonar a unes 12.000 persones. Aquest intent d'extermini del poble gitano gairebé no apareix a la història d'Espanya i ha estat investigat i recopilat en un llibre per l'historiador Antonio Gómez Alfaro (1995). Pineda va ser el primer municipi de tot l'estat que commemorà aquesta efemèride.

La inauguració del memorial s'iniciava a la plaça de les Palmeres, amb activitat com una taula rodona amb l'investigador gitano Isaac Motos, l'historiador Antonio Gómez Alfaro i el Catedràtic d'Història Moderna de la Universitat de La Rioja, José Luis Gómez Urdañez. Al vespre es tancava amb una actuació flamenca i l'endemà una actuació de rumba catalana, flamenca i gitana, a Can Comas.

Bibliografia

GOMEZ ALFARO, Antonio (1995). *La gran redada de gitanos*. Editorial Presencia Gitana.

Enllaços d'interès:

[Fundación Secretariado Gitano](#)

[Noticia a Ràdio Pineda](#)

